

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Trafikverket

781 89 Borlänge

Uppdrag till Trafikverket att lämna förslag på namngivna objekt som bör få byggstartas år 1–3 (2027–2029) samt namngivna objekt som bör få förberedas för byggstart år 4–6 (2030–2032)

Regeringens beslut

Regeringen ger Trafikverket i uppdrag att i enlighet med vad som anges under rubriken Närmare om uppdraget dels redovisa status för namngivna objekt som ingår i den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2026–2037 (LI2026/00792 m.fl.) som inte har byggstartats, dels föreslå vilka namngivna objekt som Trafikverket bör få byggstarta år 1–3 (2027–2029) samt vilka namngivna objekt som bör få förberedas för byggstart år 4–6 (2030–2032).

Närmare om uppdraget

Trafikverket ska för namngivna objekt i den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2026–2037 lämna förslag till namngivna objekt som:

- bör få byta till gruppen av objekt som får byggstarta inom år 1–3 (2027–2029), eller
- bör få byta till gruppen av objekt som får förberedas för byggstart inom år 4–6 (2030–2032).

Trafikverket ska vidare lämna statusinformation om namngivna objekt som

- redan ingår i regeringens beslut om byggstartar år 1–3 och som inte har byggstartats, och
- redan ingår i regeringens beslut om förberedelse för byggstartar år 4–6.

Redovisningen av objektens status eller statusförändringar ska omfatta objektvisa bedömningar i förhållande till transportpolitisk måluppfyllelse, kostnader inklusive osäkerheter, samhällsekonomisk lönsamhet och aktuellt planeringsläge.

Redovisningen ska innehålla en kortfattad beskrivning av processen att ta fram byggstartsförslaget och urvalet av namngivna objekt som föreslås, inklusive en redovisning av antaganden och bedömningar.

Trafikverket ska vidare för samtliga namngivna objekt där en förändring föreslås av status från år 4–6 till år 1–3 alternativt från gruppen av åtgärder och objekt som Trafikverket får börja planera under planperioden till gruppen objekt som bör få förberedas för byggstart år 4–6 redovisa kronologisk information om bedömd objektskostnad och eventuella innehållsförändringar i de planeringssteg som objektet har passerat. Utgångspunkten ska vara när det namngivna objektet för första gången ingick i en av regeringen beslutad nationell plan. Trafikverket ska dessutom redovisa senaste bedömning av kostnaden för objektet omräknat till 2025 års priser.

För resterande namngivna åtgärder och objekt som Trafikverket får börja planera under planperioden, och även objekt som redan ingår i regeringens beslut om förberedelse för byggstart år 4–6 ska Trafikverket redovisa senaste bedömning av kostnaden för objektet omräknat till prisår 2025.

Trafikverket ska vidare redogöra för hur stor del av ett namngivet objekts kostnadsökning som bedöms vara orsakat av innehållsförändringar och hur stor del som bedöms vara orsakat av andra faktorer. Om den senaste kostnadsuppskattningen skiljer sig mer än 10 procent från bedömningen i Trafikverkets förslag till nationell plan för perioden 2026–2037 (LI2025/01642) ska Trafikverket redovisa följande.

- Orsaken till kostnadsförändringen.
- Vilken metod som har använts för kalkylering.
- Osäkerheter i kalkyleringen.
- En bedömning av den samhällsekonomiska lönsamheten med hänsyn tagen till kostnadsökningen.
- Vilka åtgärder som Trafikverket avser vidta för att komma till rätta med kostnadsökningen.

En åtgärd som skulle kunna vidtas för att komma till rätta med en kostnadsökning skulle kunna vara att revidera objektets utformning särskilt för namngivna objekt där innehållsförändringar i stor utsträckning har bidragit till kostnadsökningen. Åtgärder som flyttar kostnader från ett objekt till ett annat objekt eller andra budgetposter minskar inte de totala kostnaderna, och bör därför i huvudsak inte klassas som en åtgärd som har vidtagits för att minska kostnadsökningar i detta sammanhang.

Om dessa åtgärder är otillräckliga för att komma till rätta med kostnadsökningen ska Trafikverket försöka balansera kostnadsökningen för det enskilda namngivna objektet med kostnadsreducerande åtgärder eller kända budgetunderskridanden i andra objekt som samtidigt är föremål för byggstart.

Efter att övriga möjligheter till kostnadsreducerande åtgärder och balansering mot andra objekt har uttömts kan Trafikverket föreslå att medel ur den av regeringen beslutade riskreserven används för att täcka återstående kostnadsökningar. Grundprincipen är att riskreserven inte får användas till innehållsförändringar i objekt. Trafikverket ska därför särskilt redovisa om myndigheten föreslår att undantag från denna grundprincip ska göras. Regeringen gav den 18 juni 2026 Trafikverket i uppdrag att ta fram ett ramverk för en riskreserv i nationell plan (LI2026/01212). Hanteringen av riskreserven vid förslag till byggstart ska samordnas med det uppdraget.

Förslag till ytterligare namngivna objekt till kategorin byggstart år 1–3

Förslag till objekt som bör få byggstarta år 1–3 ska omfatta objekt där regeringen inte tidigare har fattat ett sådant beslut. Förslaget ska omfatta objekt där alla nödvändiga förberedelser är genomförda och där det i princip inte råder några osäkerheter om att projekten i fråga kan påbörjas och genomföras. Projekten ska kunna genomföras på det sätt och till de kostnader som ryms inom den långsiktiga ekonomiska ramen för satsningar i transportinfrastrukturen enligt den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2026–2037.

Kostnaderna för projekten ska även rymmas inom de beräknade anslagsramar som Trafikverket utgår från i de prognoser som myndigheten lämnar enligt uppdrag i regleringsbrevet för budgetåret 2026. Den fysiska planeringen bör ha kommit så långt att väg- eller järnvägsplan har vunnit laga kraft för de objekt som föreslås.

I det fall ett objekt föreslås få byggstartsbeslut år 1–3 trots att ett eventuellt fastställelsebeslut om objektets väg-/järnvägsplan inte har vunnit laga kraft vid redovisningstillfället ska redovisningen av status inkludera en beskrivning av dels varför objektets byggstartsbeslut inte kan avvakta, dels vilka osäkerheter avseende tidplan, kostnad, transportpolitisk måluppfyllelse och samhällsekonomisk lönsamhet som finns kopplade till objektet. Om betydande förändringar sker från att Trafikverket har rapporterat uppdraget fram till dess att regeringen tar beslut ska Trafikverket rapportera dem till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet). Det kan röra planeringsläge för objekt som föreslås få byggstartsbeslut, och som behöver men som inte har lagakraftvunnen väg-/järnvägsplan vid rapporteringstillfället. Eventuella förändringar av objektens kostnader, samhällsekonomiska lönsamhet eller transportpolitiska måluppfyllelse ska också rapporteras.

Trafikverket ska därutöver ange vilka objekt som har byggstartats eller bedöms byggstarta före ingången av 2027 med stöd av regeringens tidigare beslut om byggstartar. Byggstart innebär i det här sammanhanget att byggentreprenader är helt eller delvis upphandlade och medel härigenom är uppbundna.

Förslag till ytterligare namngivna objekt till kategorin förberedelse för byggstart år 4–6

Förslag till namngivna objekt som bör få förberedas för byggstart år 4–6 ska omfatta objekt där regeringen inte tidigare har fattat ett sådant beslut. Förslaget ska omfatta objekt där förberedelser gällande projektering, inklusive bedömning av konsekvenser, och kostnadsberäkningar är långt gångna och eventuella alternativa finansieringslösningar är utredda. Objekten ska kunna genomföras på det sätt och till de kostnader som ryms inom den långsiktiga ekonomiska ramen för satsningar i transportinfrastrukturen enligt den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2026–2037 samt inom de beräknade anslagsnivåer som Trafikverket utgår från i de prognoser myndigheten lämnar till Regeringskansliet enligt uppdrag i regleringsbrevet för budgetåret 2026. Objekt bör i undantagsfall kunna tillåtas ingå i gruppen år 4–6 även om inte alla förutsättningar är helt klarlagda och utredda. Trafikverket ska särskilt motivera ett sådant förslag till undantag.

Konsekvenser på den långsiktiga ekonomiska ramen

Byggstartprocessen är en del i den långsiktiga planeringen av transportinfrastrukturen. De beslut som fattas om byggstarter för enskilda objekt behöver ses i förhållande till hela den nationella planen för transportinfrastrukturen och den långsiktiga ekonomiska ramen. Godkända fördyringar som sker i byggstartade objekt påverkar utrymmet i den nationella planen för framtida byggstarter och kan kräva prioriteringar. Trafikverket ska därför redovisa förslagets samlade effekter och konsekvenser för hela den ekonomiska ramen och nationella planen för transportinfrastruktur. I detta ingår att redovisa förslagets totala kostnadsförändringar, dvs. både de totala kostnadsökningarna och de totala kostnadsminskningarna jämfört med angivna kostnader den nationella planen.

Redovisning av uppdraget

Trafikverket ska för varje namngivet objekt där förändring i byggstartskategori föreslås redovisa information enligt ovan objektvis. Underlaget ska lämnas i word-format. En översikt i excel-format över samtliga objekt som föreslås byta byggstartgrupp och deras kostnadsutveckling sedan objektet för första gången ingick i en av regeringen beslutad nationell plan ska också bifogas.

Redovisningen av uppdraget i de delar som avser förslag till vilka namngivna objekt som Trafikverket bör få byggstarta år 1–3 (2027–2029) samt vilka namngivna objekt som bör få förberedas för byggstart år 4–6 (2030–2032). ska lämnas senast den 25 september 2026 till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

De delar som rör rapportering av status för övriga objekt ska redovisas senast den 23 oktober 2026 till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

Det är centralt att processen för det ekonomiska planeringssystemet för transportinfrastruktur är transparent, att det finns förutsägbara moment samt att underlag är lättillgängliga och tydliga. Det är viktigt att redovisningen ger regeringen insyn i och tydlig information om aktuellt planeringsläge och eventuella förändringar i bedömningar av samhällsekonomisk lönsamhet, transportpolitisk måluppfyllelse samt kostnader. Vidare ska planering och genomförande av objekt ske med god kostnadskontroll.

En bättre kostnads kontroll för åtgärder i infrastrukturen behöver uppnås. Det är viktigt att de medel som staten avsätter för infrastrukturuområdet används effektivt. Kunskapsnivån om kostnadsutvecklingen och lärandet från tidigare erfarenheter måste öka för att kostnads kontrollen ska kunna förbättras.

Byggstartsbeslutet är ett viktigt instrument för regeringen, bland annat för att följa upp kostnadsutvecklingen i de namngivna objekt som är upptagna i den nationella planen. Objekt med stora kostnadsökningar, samhällsekonomisk olönsamhet eller där andra förutsättningar för genomförande har försämrats väsentligt behöver analyseras särskilt och kan komma att omprövas.

Regeringen kommer fortsatt att använda sig av processen med byggstartsbeslut för att motverka stora kostnadsökningar i projekt. Det betyder att Trafikverket i sin tur behöver arbeta med att motverka och hantera kostnadsökningar.

När ett objekt får byggstartsbeslut ska det i princip inte råda några osäkerheter om att projekten i fråga kan påbörjas och genomföras på det sätt och till de kostnader som ryms inom den långsiktiga ekonomiska ramen. Regeringen ser därför behov av att Trafikverket redovisar hur de enskilda byggstartsbesluten påverkar den totala ekonomiska ramen och utrymmet i den nationella planen.

Regeringens beslut om vilka namngivna objekt som får byggstartas år 1–3 och vilka objekt som får förberedas för byggstart år 4–6 innebär att dessa namngivna objekt har ekonomisk prioritering i enlighet med beslutet. För ett genomförande av de namngivna objekten krävs sedan flera efterföljande avgöranden enligt tillämpliga regelverk.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Anton Skott

Kopia till

Försvarsdepartementet/EMF och ETU

Finansdepartementet/BA och BSÄ

Klimat- och näringslivsdepartementet/BK och Nm

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/RUL och SPN